

IZHAJA VSAK DAN

Izidi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šte. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih sobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornberga itd. Zastarele šte. po 5 nvd. (10 stot.)

KLASIR SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšerlatni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane 1 ss. cele leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „Edinost“

sklicuje

za nedeljo, 9. novembra

ob 10 dopoldne

JAVEN SHOD

v veliko dvorano „Narod. doma“.

DNEVNI RED:

1. Naš položaj in naše delo.
2. Poročila o delovanju v parlamentu in v tržaškem mestnem svetu ozir. deželnem zboru.

Na mnogobrojno udeležbo vabi

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI.

Poslanska zbornica.

DUNAJ 4. (Izv.) Jutri se zopet sestane državni zbor. Ko so odšli v četrtke poslanci na počitnice, se je splošno domnevalo, da se bo parlamentarna situacija do jutri zelo zboljšala in da se gališkemu cesarskemu namestniku Korytowskemu posreči doseči med Poljaki in Rusini vsaj principijalen kompromis v glavnih vprašanjih, ki bi omogočil Rusinom, da ustavijo svoje obstrukcijsko postopanje v poslanski zbornici. A te nade se niso izpolnile. Namestnik Korytowski sicer pogajanja še vedno nadaljuje, a je nalez pri poljskih konservativnih strankah, ki so že od začetka odločne nasprotne vsake demokratizacije gališkega deželnozbornskega volilnega reda, na naravnost nepremagljive težkoče. Na drugi strani pa izjavljajo Rusini, da nočejo niti za piščo odstopiti od onih svojih zahtev, ki so jim bile že zagotovljene po bližnjem kompromisu med Poljaki in Rusini; pripravljeni so toliko časa nadaljevati svojo obstrukcijsko taktiko proti finančnim predlogom v parlamentu, dokler se ne ugodijo njih upravičenim željam. V očiglednem razmerju se smatra, da se je parlamentarna situacija poslabšala in da za enkrat ni nobenega izgleda, kako se bosta parlament in vlada izvlekla iz sedanje krize. Načelnik rusinskega parlamentarnega kluba, poslanec Lewicki je prispel danes na Dunaj in iz njegovih izjav je razvidno, da od poljsko-rusinskega pogajanja v Lvovu ni dosti pričakovati, če tudi definitivna odločitev še vedno ni padla.

Ogrska poslanska zbornica.

BUDIMPEŠTA 4. (Kor.) Ob 10 45 dopoldne je otvoril predsednik Beöthy sejo. Opozicija je došla polnoštevilno v zbornico, a je ostala začasno na kuloarjih. Po prečitjanju došlih vlog je predsednik opomnil poslance, naj spoštujejo najsvetelše pravo ogrskega parlamenta, govorniško svobodo in naj ne motijo govornikov z medklici. Za slučaj, če bi zbornica ne vpoštevala njegovega poziva, bo primoran, postopati strogo po poslovniku.

Nato je bila po daljši debati sprejeta predloga o olajšanju odvetniškega in sodniškega izpita, nakar se je pričela razprava o reformi porotnega sodišča. Prvi je govoril poročevalec Niamessy, ki je razložil najvažnejše spremembe, ki jih zahteva nova predloga.

V tem trenutku so stopili opozicijski poslanci v zbornico in zasedli svoje seže. Grof Apponyi se je priglasi k besedi.

Grof Apponyi izjavlja, da stoji opozicija na principijalnem stališču, da je v sedanji zbornici pod sedanjimi razmerami nemogoča vsaka normalna parlamentarna debata. (Odobrovanje na levi.) V tej zbornici vladata brezpravnost in anarhija. Zakonske predloge se ne rešujejo na podlagi poslovnika, ampak po individualnem mnenju predsednika, pri čemer manjka seveda „reparatura“. (Odobrovanje na levi, protesti na desni strani).

Predsednik Beöthy: „Prosim gosp. grofa Apponyja, da govori o zakonski osnovi, nahajajoči se v razpravi. Opušča naj vsako kritiko o razmerah v zbornici“. (Velik šum in klici: „Saj ima pravico do tega“).

Posl. Sümegi je bil pozvan k redu. Posl. grof Batthyany klic: „Saj vendar nismo v kaki voljanci“. (Šum).

Posl. Sümegi je bil pozvan drugič k redu. Končno nastane mir, nakar grof

Apponyi nadaljuje: „Vzroki, ki so prisilili opozicijo, da je prišla v zbornico, obstoje v sistematični kampanji, ki je naperjena proti ustavnim garancijam dežele. (Viharno odobravanje in ploskanje). Del te kampanje obstoji v prediežci zakonski osnovi, kajti institucijo porotnih sodišč so vstvarili prvaki naroda kot garancijo za ustavo. (Odobrovanje). Predložena zakonska osnova hoče napraviti ravno nasprotno od sedanjih porotnih sodišč in zato bi bilo boljše, če se porotna sodišča sploh odpravijo. V očiglednem okolščinam stoji opozicijske stranke na principijalnem stališču, da smatrajo v zbornici, v kateri vlada zakonita anarhija in vojaška oblast (viharno odobravanje in ploskanje na levi), in katere večina dela s panamskim denarjem in je vstvarila t. zv. novi poslovnik, ki ne priznava opozicije, — parlamentarno delovanje za nemogoče in tudi ne morejo sodelovati. Vendar pa smatrajo kljub temu za svojo dolžnost, da v slučaju, če so ustave, javne svobodščine in življenjski interesi naroda v nevarnosti in če spozna, da je potrebno, da opozore narod na grozeči moralni in materialni pogin, da se poslužijo sredstev, ki jim jih dovoljuje prejšnji poslovnik“. — Govornik prečita v imenu vseh opozicijskih strank tozadevno izjavo. (Viharno odobravanje in Eljenklici na levi).

Predsednik Beöthy: „Govornik je govoril o neki tukaj vladajoči zakoniti anarhiji“. (Klici na levi: „Tako je!“)

Predsednik pokliče več poslancev k redu, poslance Sümegi, že tretjič, vsled česar predlaga, naj se ga izroči imunitetnemu odseku. Predlog je bil sprejet. (Ropot na levi).

Predsednik nadaljuje: „Dvomilo se je tudi o veljavnosti poslovnika. (Klici: „Tako je!“) Radi tega moram izjaviti, da ne obstoji za sedanjo zbornico noben drugi poslovnik, kakor sedanji“. (Ropot in klici na levi: „To ni noben poslovnik!“)

Grof Pavel Batthyany in Pavel Lovaszy sta bila poklicana k redu.

Beöthy konča: „Vsak poslanec je obvezan, da se podvzame temu poslovniku“. (Viharno odobravanje na desni).

Posl. Fernbach (neodvisna stranka). „Če ne bi bil vstvarjen z bajonet, bi ga priznaval“. Živahno odobravanje na levi).

Predsednik pokliče Fernbacha k redu. (Ropot).

Posl. Benedek (neod. str.) izjavlja v imenu svoje stranke, da protestira proti na dnevnem redu se nahajajoči predlogi, ki je težka kršitev ustave, vsled česar so opozicijske stranke primorane, da se udeležijo posvetovanj. Vendar pa to ne znači, da pripozna, da novi poslovnik. Govornik ostro kritizira predlog in izjavlja, da bo opozicija napela vse svoje sile, da ohrani porotne razprave čiste. (Odobrovanje na levi).

Nato je bila razprava prekinjena. Predsednik Beöthy predlaga prihodnjo sejo za jutri, z dnevnim redom: Nadaljevanje današnje razprave.

Posl. Martin Lovaszy izjavlja, da se ne strinja s predsednikovim predlogom in to enostavno radi tega ne, ker sedanja večina in iz nje sestavljena vlada nimata moralne upravičenosti. (Odobrovanje na levi, smeh na desni).

Predsednik pokliče govornika k redu. Lovaszy nadaljuje: „Kakor respektiram dostojanstvo zbornice, vendar moram pomniti, da je dokumentarno dokazano, da sedanja večina in vlada nimata moralne upravičenosti“. (Dolgotrajno odobravanje na levi).

Predsednik: „Govornik razpravlja o že razpravljenih stvareh, mesto k dnevnemu redu!“

Posl. Lovaszy izjavlja dalje, da je bilo pri vseh pritožnostih dokazano, da jemlja večina in vlada pri vsakem sklepanju državnih poslov znatne svote kot darilo privatnikov in izrabljata potem ta denar v svojo korist. (Klici na levi: „Sramota! Sramota!“) Državni zakonik ukazuje, da javni uradnik pri državnih poslih ne sme sprejemati darov ali plačil...

Predsednik prekine govornika, kar vzbudi na levi velik šum.

Predsednik Beöthy izjavlja, da je govornika že ponovno opozoril, da naj stavi svoj predlog k dnevnemu redu. (Ropot in klici: „Pravico ima, da govori!“).

Predsednik pokliče več poslancev radi medklicev k redu in nadaljuje: „Ker se gospod govornik noče odzvati mojemu pozivu, mu odzvam besedo“. (Odobrovanje na desni, protesti na levi).

Predsednik podeli besedo poslancu Illesu (večinska stranka). Istočasno ž njim govori Lovaszy dalje, in radi šuma ni slišati nikogar. Ko je Ills zopet stopil na

govorniško tribuno, se ropot ponovi, vsled česar predsednik sejo suspendira in zapusti predsedniško mesto. Opozicija se smeje in ploska.

Po 15 minutah se Beöthy zopet vrne in podeli med velikim ropotom besedo poslancu Ivanu Szmeccsanyju. A mesto govornika je vstal zopet posl. Lovaszy in nadaljeval svoj govor med velikim šumom.

Predsednik: „Besedo ima posl. Szmeccsany!“ (Šum in klici na levi: „Lovaszy ima pravico, da govori!“)

Predsednik pokliče posl. Ratha in več drugih poslancev k redu in pozove Lovaszya še enkrat, naj se pokori njegovemu pozivu. (Klici: „Ejjen Lovaszy!“)

Lovaszy bere paragrafe kazenskega zakonika kar naprej. Ropot traja dalje. Predsednik ne more govoriti in zvonil neprestano. Konečno izjavlja, da bo postopal proti Lovaszyju po poslovniku in suspendira sejo. — Med pavzo se ropot nadaljuje.

Predsednik pokliče k sebi poveljnika parlamentarne straže in mu ukaže, naj pozove poslance Lovaszya, Julija pl. Justha in Deziderja Abrahama, ki so najbolj razgrajali, naj se pokore predsedniku.

V kratkem pride parlamentarna straža pod vodstvom podpolkovnika Horvatha v zbornico in napravi gost kordon okoli klopi opozicije.

Posl. Szmeccsany (ljudska stranka) klic: „V voljanci ne bomo razpravljali! To ni nobena zbornica, to je navaden bilog!“ Klici na desni: „Vi ste komedijanti!“ Večina opozicijskih poslancev odide iz zbornice.

Podpolkovnik Horvath pozove zborničnega komisarja, naj mu pokaže one tri poslance, ki naj jih odstrani, a imenovani trije že niso bili več prisotni, nakar je straža odšla iz zbornice.

Nato se je prispel Beöthy zopet v zbornico in jo prisol, naj vzame njegov korak glede odstranitve poslancev Lovaszya, Justha in Deziderja Abrahama iz zbornice, na znanje, kar se je tudi zgodilo. Vsi trije poslanci bodo izročeni imunitetnemu odseku.

Po govoru posl. Desbordes a (vladna stranka) je bila ob 3 pop. seja zaključena.

Za drugo češko univerzo v Brnu.

PRAGA 4. (Izv.) Zveza češkega dijaštva je sklenila prirediti demonstracijsko stavko v prilog ustanovitvi druge češke univerze v Brnu. Zveza bo pozvala tudi vse ostalo slovansko dijaštvo na vseh avstrijskih visokih šolah, da se pridruži temu štraku. Na Dunaju se bo vršilo dne 11. t. m. veliko manifestacno zborovanje slovanskega dijaštva, na katerem bo govoril prof. Srdinko.

Afera prof. Plečnik-Bauer.

PRAGA 4. (Izv.) Danes so imeli slušatelji tukajšnje umetniške akademije zborovanje, na katerem so sklenili, da stopijo v znak simpatij z dunajskimi slušatelji umetniške akademije, ki so stopili radi ulemnovanja prof. Plečnika za naslednika arhitekta Bauerja v štrajk, tudi oni v stavko in sicer do konca tega tedna.

Kakor se kaže, slušatelji dunajske akademije še vedno ne mislijo nehati s štrajkom. Profesorski zbor je dal nabiti v avli naznanilo, da je predlagal dvakrat in sicer prvo et unico loco prof. Plečnika, a je vlada predlog zavrnila, vsled česar ji je moral ugoditi v toliko, da je z večino in sicer šele second loco prisodil kvalifikacijo tudi prof. Bauerju, ki je bil sedaj tudi imenovan. Prof. Plečnik je danes brzojavil dunajskim slušateljem, da naj se iz prijateljstva napram njemu uklonijo akademskim oblastim.

Zanimiva aretacija na Dunaju.

DUNAJ 4. (Izv.) Policija je aretirala danes nekega ruskega oficirja, ki se je bojeval na bolgarski strani pred Drinopoljem in se je sedaj vračal v domovino. Oficir je skušal prodati neki dragoceni plašč, o katerem se je trdilo, da je relikvija iz Selimove mošee v Drinopolju in da predstavlja plašč proroka Mohameda. Bolgarske oblasti so opozorile turško vlado na tega ruskega oficirja. Pri aretaciji se je izkazalo, da plašč ni relikvija Mohameda, ampak silno dragoceni plašč sultana Murada II., ki ga je nosil v bitki na Kosovem polju. Oficir plašča ni hotel izročiti, češ da je njegov bojni plen. Policija je ruskega oficirja morala izpustiti, ker je bilo dognano, da tu ne gre za navadno tatvino, pač pa je oficir moral plašč prodati turškemu poslanstvu na Dunaju, ki je sedaj plašč odposlalo zopet v Drinopolje. Častnik se je moral udati, ker mu je policija dokazala, da posameznik v vojni ne sme delati zasebnega plena.

Zdravstveno stanje poslanca Kossutha, BUDIMPEŠTA 4. (Izv.) Zdravstveno stanje poslanca Ferencza Kossutha se je jako poslabšalo. Zdravniški svet se je odločil danes za operacijo, češ da je edino še z operacijo mogoče rešiti Kossuthu življenje.

Odgovor grške vlade na avstrijsko-italijansko demaršo.

ATENE 4. (Izv.) Grška vlada je danes ob 8 zvečer izročila odgovor na avstrijsko-italijansko demaršo. Kakor se v političnih krogih zadržuje, je odgovor v bistvu političen. Grška vlada zanika, da bi bile grške oblasti krive neuspeha mednarodne komisije za določitev južne meje Albanije in poudarja, da povzročata neuspeh le avstrijski in italijanski delegat, ki vedno intrigrata. Grška izjavlja, da je vedno pripravljena ukloniti se skupnim sklepom vseh vlesil. — Zbornica je sklicana za 13. t. m. k seji.

Poostritev grško-turškega spora.

ATENE 4. (Kor.) Grška vlada je sklenila dovoliti Turčiji samo kratek rok, da obnovi pogajanja, ki pa se nikakor ne smejo več zavlačevati. Najbiže grška vlada ne bo čakala dalje, kakor 4—5 dni. Ko poteče ta rok, zavzame Grška napram Turčiji drugo stališče, o čemer se bo še sklepalo.

Pred izbruhom ameriško-mehikanske vojne.

NEW YORK 4. (Kor.) „Associated Press“ poroča iz Mehike: Ameriški poslanik je izročil predsedniku Huertu ultimatum, v katerem zahteva Zdrružene države, da mora Huerta tekom enega tedna odločiti svoje predsedniško mesto. Noben član sedanjega kabineta ne sme postati njegov naslednik. Huerta na ultimatum, ki je bil izročen v nedeljo, še ni odgovoril.

LONDON 4. (Izv.) Iz New-Yorka se poroča, da je Unija že popolnoma pripravljena za takojšnji vpad v Mehiko. Evropske velevalisti so sporazumne z akcijo Zdrženih držav in to pod pogojem, da bodo varovali njih trgovski interesi v Mehiki. Ameriški generalni štab je že sestavljen. 7 velikih vojnih ladij krizarj pred Veracruzom. Za enkrat je bilo mobiliziranih samo 50 000 mož, vendar pa so dokončane tudi že vse predpriprave za mobilizacijo 1 1/2 milijona vojakov, če bi se izkazalo to za potrebno.

LONDON 4. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Mehike, da Huerta do ponedeljka ponoči še ni odgovoril na ultimatum Zdrženih držav. Zdi se, da je ultimatum svojim svetovalcem zatajil. Pričakovati je, da bo Huerta ali oficijalno odstopil ali pa izročil ameriškem poslaniku njegove potne liste.

WASHINGTON 4. (Kor.) V diplomatičnih krogih se izjavlja, da so bili prejšnji ultimati na Huerta odposlani vsem zunanjim vladam, da bodo informirane o ameriški politiki. Vendar pa uradni ameriški krog strogo molče o tem, kake korake hoče napraviti ameriška vlada v slučaju, če bi Huerta ultimatum odklonil.

NEWYORK 4. (Izv.) V ameriški javnosti se živahno razpravlja vprašanje eventualne aneksije Mehike. Veliko pozornost je vzbudila zlasti izjava predsednika senatne komisije, Bacona, ki je včeraj v nekem govoru poudarjal, da pride skoro trenotek, ko bo treba o tem vprašanju resno razmišljati. Baconova izjava se smatra v političnih krogih kot napoved energične akcije severoameriške Unije v smislu Monroe-doktrine, ki se interpretira sedaj tudi v pozitivnem smislu. Unija si glasom tega zakona ne prepoveduje samo vmešavanje neameriških držav v ameriške zadeve, ampak si tudi lasti pravico, da na lastno pest urejuje razmere v onih državah v Ameriki, ki se ne morejo povzpeti do normalnega ustavnega razvoja.

Home rule.

All je v nji kak paragraf, ki se razlikuje od drugih po svoji nezakonitosti, tako, da ima posebne stroge določbe za nepredvidne izjemne slučaje, ali je v nji kak paragraf tako spretno zviti, da se lahko krivo razume in vporablja na razne načine; takih paragrafov je v dualistični konstituciji več, in so kakor nalašč postavljeni, da se lažje vlada nad slovanskimi narodnostmi monarhije, da se lahko ustavlja kako gibanje k lastni svobodi, ako bi se hotela ta morda izražati, so nalašč postavljeni, da se prepreča vsako federalistično gibanje. Toda medtem, ko se v Avstriji skušajo Nenci braniti vsaj navidezno, izkoriščajo Madžari na Ogrskem na prav brutalen in ciničen način, vreden njihovega azijskega pokoljenja, konstitucijo na škodo njim podrejenih narodnosti. Pa tudi brezskrupelne, brezsrčne, breznačajne, in, kar je najhuje, prisegolomne. Prisegolomne! Ker razbil so po-

godbo, sklenjeno l. 1868. s Hrvatsko, kršili v enomer vsako obljubo, razbili konečno tudi reško obljubo.

Žalostno je, da po tolikih gigantskih borbah ni našel Dunaj izhoda, da se še ni znal rešiti jugoslovanski problem, ki je ob enem problem vse monarhijske... In ravno tako žalostno pa je tudi dejstvo, da se milijoni jugoslovancev ne znaajo še uveljavljati...

A če na Dunaju nočejo razumevati težko položaja, je zanje toliko slabše. Da smo mi narod kakor drugi, da imamo pravico do svobode in do gospodarstva v svoji hiši kakor drugi, da imamo pravico ustvariti si lastno zgodovino, da smo zreli za tako mesto, kakoršna ga zavzamejo vsi kulturni narodi sveta, to je dokazal in javno izrekel neumrljivi B. Orson; to je dokazal pred kratkim s krepkimi argumenti tudi Sir Seton Watson, znani angleški pisatelj, ki pogumno brani naš narod.

In ker vlada noče, ali se ne more odločiti, da bi že enkrat prerezala gordijski voz, potem smo prisiljeni, da ga prerežemo mi. Kako in na kak način; to bi moral določevati kongres.

Sklicanje kongresa je potrebno, je življenjske važnosti: 1) z ozirom na to, da slovenske pokrajine, Dalmacija in Istra uživajo sicer ustavo, da je pa ta ustava osrednja, torej nemška in že davno nezdružljiva z željami in voljo Slovencev in Srbo-Hrvatov, dveh narodnosti, katere sta končno prepričane, da sta zrele za samostojno vladanje, četudi v okvirju skupne monarhijske; 2) z ozirom na to, da je splošno posvetovanje vseh narodnih poslancev v obliki kongresa potrebno, ker se je uvedel na Hrvatskem absolutizem in je znano, da bi Madžari tudi po odstranitvi absolutizma kršili v enomer ustavo, kakor nas, žalibog, uči izkušnja; 3) z ozirom na to, da je ustava v Bosni-Hercegovini pod vsako kritiko, da je le navidezna ustava.

V kongresu združeni poslanci naj se konstituirajo v narodni svet ali narodno konvencijo (kakor so storili Irci). Ne samo potrebno, ampak v dolžnost je, da se kongresu udeležijo vsi, pravim vsi državni in deželni poslanci vseh jugoslovanskih pokrajin Avstro-Ogrske, (torej tudi Hrvatsko-Slavonske) in anektiranih dežel (Hercegovina, brez razlike strank).

Jaz mislim, da bi dan prvega kongresa, zavzel v nadaljnjih bodočnosti prvo, in zlasti črkami zapisano mesto v jugoslovanski zgodovini, in da bodo imena rodoljubov, ki bi izvršili tako veliko delo, zapisana „visoko v panteonu zgodovine“, da zopet citiramo Dantonovo frazo.

Ako se to uresniči, najdejo zopet milijoni in milijoni nade v boljše dobo miru in sreče, ki jo iščejo že leta. Ako se to uresniči, bi Avstrija res postala močna, velika in spoštovana, in se ne bi smatrala več kakor čuden kaos preganajočih se narodov. Da dosežemo toliko, je potrebno mnogo energije, vstrajnosti in pred vsem dobre volje.

Od dneva prvega narodnega kongresa dalje bodi edini bojnik kark jugoslovancev: jugoslovanski jugoslovanski konstituciji! Hočemo home rule! To naj kličejo vedno na Dunaju, v Budimpešti, povsod! Naj se le doma v deželnih zborih vodi navadna provincijalna politika, naj se le delijo, če drugače ni mogoče, v sto strank, toda na Dunaju, v centralnem parlamentu, naj tvorijo eno samo falango z enim edinim programom, z eno samo devizo: „Hočemo home rule!“ Na Dunaju in v Budimpešti ne smejo biti srbsko-hrvatski in slovenski poslanci nič drugega nego homerulaši!!!

Naravno je, da se medtem ne sme pozabljati v centralnem parlamentu na druga manjša vprašanja nacionalnega značaja, kakor tudi ne na ona gospodarskega in socialnega značaja, ker vse, kar se utegne dobiti od centralne vlade, je za nas velike koristi in važnosti, tudi če so te koščki! Toda pred vsem naj se trdno zahteva povsod in vedno „neodvisnost“, home rule!

In razun tega bo dobro, da manj računamo z zvezami, da še manj zaupamo obljubam, katerih je navadno naša vlada tako polna. Jugoslovanski poslanci naj adoptirajo Emersonov rek: „Isist on yourself!“ Zaupaj samemu sebi! In ko se enkrat odločijo k velikanskemu božanstvenemu boju za jugoslovanski „home rule“, za jugoslovanski parlament, naj vržejo pogled na mazo, na nas, da se prepričajo, če je ta dobro složna in pripravna, da jim sledi in jih podpira v težkem, toda zadnjem odločilnem boju bodočnosti...

In gotovi naj bodo, da mi bomo združeni z njimi kakor en sam mož, pripravljani, da bijemo to zadnjo bitko za svoje pravice, z zaupanjem pričakujoč dogodkov in prihoda nove boljše bodočnosti, bodi bližnje, ali daleč.

Voditelji slovenske narodne stranke v Trstu, ki so sprožili idejo kongresa, oni, ki so bolj, nego drugi navajeni na vsakdanjo borbo proti narodnim sovražnikom, in ki radi tega popolnoma dobro umevajo naš težki položaj in tako nujno potrebo združitve, naj gledajo, da ne zaspi ta ideja, ki je vzbudila v rodoljubnih srcih toliko lepih

nad, in da ne doživi zopet žalostnega poloma.

Vsak naš poslanec naj se trudi, da ne bo morda prvi v svoji lastni stranki, temveč prvi med branitelji narodnih pravic, in videli bomo, da se bodo stvari v resnici bolje razvijale.

Kathmor.

Povzdiga ali propast ribištva.

Gospod Pavel Radić v Pučlicu (Dalmacija) je minulo leto predložil c. kr. pomorski vladi v Trstu program, kako bi se dalo v naših krajih dvigniti ribarstvo toliko v sladkih vodah, kolikor v morju! Pomorska vlada je program predložila ministarstvu za trgovino, ki je dovolilo g. Radiću 400 K podpore v svrhu, da napravi poizkuse s tremi vrstami rib. Toda g. Radić ni sprejel tega predloga, ker te podpore ni smatral za zadostno, pač pa je svoj vladi predložil program objavil v posebni brošuri, kjer po-laga posebno narodnim poslancem na srce, da se zavzamejo za njegove ideje.

Ker je ribarstvo tudi za nas Slovence vevležna narodno-gospodarska panoga, toliko, v kolikor prihaja v poštev pomorsko ribištvo, toliko tudi glede ribištva v sladkih vodah, smatramo za umestno, da seznanimo svoje čitatelje z glavnimi idejami g. Radića.

Vsak kraj pri morju — tako pravi g. Radić — bi moral s pomočjo posebnih naprav zlastimatišil pomnoževati glavne vrste rib, to je, pomagati naravi v čuvanju ribjih iker (jajčec), dokler se ne izležejo ribice in potem izpuste v prirodo. Take naprave bi mogle služiti za več let, a stale bi po velikosti vsaka po 20 do 30 kron, a oskrbovati bi jih mogel kak občinski ali finančni organ, pilot, ali tudi navaden ribič, ki bi dobil primerno navodilo.

Z uvajanjem modernega ribarenja — tako nadaljuje g. Radić — se sicer ribolov pomnožuje, toda končno bo zmanjkalo rib, ker se zaradi uničuje. To se opazi že danes po nekaterih krajih Dalmacije, kjer so pred leti z malimi sredstvi nalovili mnogo rib, dočim so danes, posebno neke vrsti plemenitih rib, že popolnoma izginile. To se more preprečiti edino le z umetnim pomnoževanjem rib.

To umetno pomnoževanje bi se moglo izvajati na dva načina:

a) z napravo umetnih gojišč za ribe po izgledu severoameriških držav na Pacifiku. Glasom pripovedovanja očividcev — pravi g. Radić — je danes tam ogromna flotila ribarskih motornih ladij in tvornic za razpošiljanje rib. Tam je tudi mnogo dalmatinskih ribic, ki služijo lep denar. Dasi se od leta do leta povečuje število ribičskih družb, se vendar ribolov povečuje. Vzroka temu je iskati v dejstvu, da se tam vsako leto pobira mnogo ribjih iker, ki se odgajajo v državnih gojiščih in potem, ko so se ribice ojačile, spuščajo v morje. Primerno bi bilo, ki bi se v nekatere naše predele uvedli za poskušajo ameriški salmoni ali druge morske ribe, a za sladke vode kitajske rastlinocedne ribe.

Umetno pomnoževanje rib s pomočjo posebnih naprav je potrebno, ker se v pri-rodi plodi največ do 10% jajčec, dočim more to število umetnim načinom doseči 90—98%.

Za vse to pa bi trebalo izvajati poizkušnje, ki bi utegnile trajati 2—3 leta, ali po potrebi tudi več.

V sladkih vodah, ki so bile nekoč tako bogate na raznovrstnih ribah in so že prišle skoro na nič, bi bili poizkusi še lažji, nego v morju.

Smatrali smo za potrebno, da seznanimo našo javnost z glavnimi idejami g. Radića, ker bi utegnile kakega našega veččaka vzbuditi, da bi se začel pobližje baviti s stvarjo.

Domače vesti.

Imenovanje. Poštini komisar dr. Avgust d'Adamo v Trstu je imenovan za višjega poštneega komisarja.

Nadoficijal javnih skladišč Karel Pokorny je imenovan za skladiščnega nadzor-nika v VIII. činovnem razredu.

Zagrebsko „Kolo“ v Trstu. O izletu v Trst in tukajšnjem koncertu uglednega zagrebskega pevskega društva „Kolo“ smo doznali sledeče zanimive podrobnosti: Zagrebsko „Kolo“ pride v soboto 15. t. m. z osebnim vlakom ob 5 uri 35 pop. v Trst in priredi zvečer v gledališki dvorani „Nar. doma“ koncert. Na tem nastopi mešan zbor tega društva, ki bo štel 90 pevcev in pevki in moški zbor 50 členov. Posebno pazljivo položi zagrebsko „Kolo“ na tem koncertu na izvajanje narodnih pesmi.

Veleznimi okoliščinami, ki bo dajala temu koncertu poseben sijaj, bo ta, da pride s „Kolo“ tudi dva znamenita solista zagrebske opere, ki sta ob enem člana „Kola“, namreč Tržačanom dobro znani baritonist g. Marko Vučković, in znameniti tenorist, g. Tadeusz Lowczyński (Poljak). Oba solista bosta izvajala na koncertu posamezne solo-točke.

Ugodni gostje pevcu in pevke ostanejo potem še čez nedeljo 16. t. m. v Trstu, da si ogledajo mesto. Večina njih odpotuje v nedeljo zvečer, en del Zagrebčanov pa ostane tudi naslednji ponedeljek med nami.

Vesela vest o prihodu zagrebskega bratskega pevskega društva je vzbudila v

tržaških Slovanskih sploh, posebno med pevskimi in kulturnimi društvi Trsta in okolice, veliko zanimanje. Zato se je na poziv tržaške podružnice „Glasbene Matice“ sestavil iz zastopnikov večine teh slovenskih, hrvaških, srbskih in čeških društev častni vsprejemni odbor, kateremu je stopil radevolje na čelo državni in deželni poslanec g. dr. Otokar Rybář. Ta častni odbor je izvolil iz svoje srede ožji izvršilni odbor, ki poskrbi za častni sprejem millih gostov in ukrene potrebno za njih stanovanja, obisk po mestu in event. mali izlet po morju. Krona izleta zagrebskih gostov pa bo seveda napovedani koncert v „Nar. domu“, na katerem nastopijo močni mešani in moški zbor „Kola“ in gori imenovana znamenita solista.

Resnica o Trstu. Pred nekaterimi dnevi smo citirali nekoliko odstavkov iz članka pl. Leja pod tem naslovom o splošnem položaju na Primorskem, danes pa naj navedemo še nekoliko njegovih misli z ozirom na znane namestništvene odloke.

Članek pravi, da je avstrijska vlada kolikor je mogoče začela omejevali naturalizacijo priseljenih renjokolov, da bi tako preprečila nadaljnje prežetje tržaškega mestnega uradništva v inozemskimi in je prečesto državi sovražnimi elementi in je gledala na to, da bi le avstrijski državljani dobivali javne službe; končno so bili magistratu od-vzeti tudi posli prenesenega delokroga. Iredenta je smatrala to najprimitivnejše obrambno sredstvo proti lagotni in uspešni špijo-naži za omejevanje svobode ter žalitev in zatiranje italijanskega tržaškega prebivalstva. V tem pa je prevzel namestništvo princ Hohenlohe, ki si je s svojo prijaznostjo kmalu pridobil splošne simpatije in to zlasti v onem delu tržaškega prebivalstva, ki ni avstrijskega mišljenja in je mislilo, da je v princu dobilo namestnika, ki ne bo prestrog napram njihovim streljenjem. To mišljenje pa se je kmalu izpremenilo, ko so izpoznali, da je namestnik vzlic svoji prijaznosti strogo avstrijski.

Mestni magistrat se je iredenti tako neljubi zahtevi avstrijskega državljanstva za uvrščenje v javni službi znal izogibati s tem, da je oddajal renjokole nameščal le „provizorično“, kar bi se po njegovem mnenju ne moglo trajati. Ker pa imajo ti „provizorični“ nameščenci prav enako službeno oblast kakor definitivni in magistrat teh provizoričnih nameščenecv tudi ne odpušča — ravnatelj tržaške plaarne je že več nego 15 let provizorično nameščen — je moralo namestništvo v smislu zakona nastopiti proti temu postopanju. To pa tudi zato, ker so se skušala na najdrznejši način oddajati vsa mesta v občinski službi le „dobro mislečim“ in renjokolom in so tako n. pr. razpisavali službe zelo pogostoma v italijanskih, ne pa v naših tuzemskih listih.

Pri vsaki novi namestitvi, ki je bila predložena v potrditev, ni namestništvo nikdar opustilo priliko, da ne bi poudarjalo zakonitega stališča. Ker se dogaja to že kakih 9 ali 10 let, vendar v tem času „provizorično“ nameščeni mestni uradniki nimajo pravice trditi, da so jih sedanji namestništveni odloki težko zadeli popolnoma nepri-čakovano in torej nezasuženo.

Naposredni povod za sedanje nepriznanišvo uveljavljanje državnih osnovnih zakonov pa je bil, kakor vse kaže tale: „Ob začetku tekočega leta se je oglašila deputacija občinskih nameščenecv, avstrijskih državljancev, pri namestništvu in se je pritožila, da jih v vsakem ožiru zastopavljajo renjokolom in da le ti, posebno če pripadajo laški armadi, takoj dobe mesta in sicer vedno najboljše mesta. Italijansko konservativno (avstrijskega mišljenja) in slovensko časopisje je najtopleje podpiralo te pritožbe in je navajalo več, postopanje pri oddaji služeb razsvetljujočih okoliščin. O 60.000 tržaških Slovencev in dosluženih avstrijskih podčastnikih niznalo, da bi bilo tudi le eden v mestni službi. Ravnatelj mestne bolnišnice, avstrijski Italijan, ki mu je pri oddaji te službe dalo namestništvo prednost pred nekimi renjokolom, je bil po raznih šikanah prisiljen, da je odločil svoje mesto in sedaj predlagajo zopet renjokolskega doktorja iz Pavije za to mesto. (Je že nameščen. — Prip. ured.) Zelo čuden vtisk napravila vest, da je magistrat laženirjem, ki so dovršili avstrijske tehnične visoke šole, odrekli spo-sobnost za občinsko službo, nasprotno pa namestil devet renjokolov, med njimi več njih, ki niso absolvirali nikake tehnične visoke šole. Za avstrijske zdravnike in inženirje zelo laskavo postopanje v avstrijskem mestu!

Namestništvo je obljubilo pritožnikom natančno preiskavo. Magistratu je bilo naročeno, naj predloži seznam nameščenih inozemcev in se mu je povedalo že tedaj, torej pred šestimi meseci, da bo treba protizakonito nameščene uslužbence odpustiti. Magistrat baje dosedaj še ni predložil vseh seznamov. Iz dosedaj podanih seznamov pa je razvidno, da je pri mestnih centralnih uradih 9, pri plinarski 23 višjih in 110 nižjih in pri vodovodnih 9 renjokolskih uradnikov. Zasedaj je 41 uradnikov, ki so v smislu državnih osnovnih zakonov nameščeni nepravilno. Da znaša število po občini zapos-ljenih renjokolskih delavcev skoraj tisoč, se po vsem tem ni čuditi, zdí se pa le čudno, ker je v Trstu baje skoraj 2000 domačih rojakov brez dela.

Dasiravno je v obratni koncesiji za cestno železnico izrecno določeno, da mora osebe biti tuzemski, je ravnatelj neki „provizorično“ nameščen renjokolski inženir, ki svoje podrejenke organizira na italijanski vojaški način. Ravnatelj institucije malih stanovanj je tudi renjokolo, ki se oзира pred-vsemi na svoje rojake, kakor tudi v sliotiš-nici odpada 70 odstotkov podpora na renjokole.

Članek pravi, da se pač z ozirom na vse to kažejo namestništveni odloki v popolnoma drugi luči in da gotovo kmalu po-tihnejo glasovi o njihovi neopornosti, kajti „neopornosti“ so bili slej ko prej: v onem času, ko so bile razmere med Italijo in Avstrijo napete in se je bilo bati, da ne pride do poloma, kakor sedaj, ko se je bati, da da ne bi „kalili prijateljstva“.

Toda ravno z ozirom na zvezo, ki je v interesu obeh držav, ni le oportuno, tem-več absolutno potrebno, da se čim prej napravi konec obžalovanja vrednim razme-ram v Trstu. Dokler je podana iredenti možnost, da uganja svoje protivstrijsko početje, ga bo tudi nadaljevala in vedno zopet izdajala nove dogodke, ki onemogo-čajo odzivi prijateljstvo med obema drža-vama. In potem se sčasoma navečajo av-strijsko misleči Tržačani igrati na svoji lastni zemlji uloge helotov, katerim priseljeni predpisujejo zakone in odvzemajo kruh. Mogoče si je predstavljati, kako ogorčenje je morala izdati vest, da je marsikateri rezervist, ki je bil v vojaški službi ob meji, našel svoje prejšnje mesto, ko se je povrnil, zasedeno po renjokolu in ostal tako brez kruha. Ali ne pridejo vsled tega sčasoma represalije, ki bi, kakor vedno, znale iti preko cilja?

Članek končno poudarja, da more zato vsak avstrijski patrijot odobravati stališče namestnika princa Hohenloheja, kajti le tako more zavladati v Trstu oni politični mir, ki je potreben za razvoj prvega avstrijskega obmorskega trgovskega mesta, in le s po-udarjanjem svojega lastnega upravičenega stališča je mogoče doseči zvezo z Italijo, ki bo temeljila na odkritosrčnem prijatelj-stvu.

Tako M. pl. Leja, ki je očividno črpal iz dobro informiranih virov. Priobčili smo ta izvajanja, ker se kaže, kakor da bi ho-tela stvar nekako zaspati. Ali bi ne bilo morda oportuno, da bi se stvar sprožila v državnem zboru? Vprašanje inozemcev v tržaški mestni službi je tako važno, da bi nikakor ne smelo priti z dnevnega reda, dokler se temeljito ne reši enkrat za vselej. Tu so prizadeti naši narodni in gospodarski in prav tako tudi državni interesi in to prav občutno. Potrebno je torej, da se stvar reši čim preje.

Razmere državnih železničarjev. Ko-liko se je že pisalo in interveniralo pri ra-vnatelstvu državnih železnic in ministarstvu radi šikan in izrabljanja uslužbenecv držav-nih železnic, posebno pa sprememba osebja, proti sistemu tržaškega ravnanjstva, ki hoče na vsak način še nadalje izkoristiti osebe tovarnih vlakov — in to na neverjeten na-čin. Partije tovarnih vlakov itak že nimajo dovolj števila sprevodnikov, k večjemu vidiš enega ali dva. Druga dva sta navadno delavca, ki opravljata službo sprevodnika. Takih spremljevalcev vlakov je v Trstu nad 100. Večinoma so taki, ki služijo že od 5—7 let, a so vedno na isti stopnji, torej zavirali. Kaj mislijo pri slavi in direktiji s tem? Morda po izreku nekega nemškega zaviralca, češ: O, du armer Bremser auf Erden, im Himmel wirst du Zugführer! Reveži — ti spremljevalci vlakov!

Pa tudi postajno uslužbenstvo ni na boljem. Svoja mlada leta so žrtvovali težki službi — sebe in svoje družine. In morajo še vedno vršiti težko in zdravje uničujočo službo in jesti grenki kruh. Na progi jese-nice—Trst je že marsikateri izgubil svoje zdravje in včasih tudi — življenje. Kako tudi ne?! Saj še stoj, ki je iz železa, ne vzdržuje dolgo na tej progi. Kako naj bi človek, ki vozi že 5—7 let na zavori, pa še ni nastavljen. Sedaj je vprašanje: koliko časa pote-e še, predno postane sprevodnik in še potem bo morda brusil zopet 5—7 let na tovarnih vlakih!! Skoro nikake nade ni, da bi sploh kedaj prišel na boljše mesto in lagljo službo. Vprašanje pa je tudi, ali bo živel in ali mu ne strohne pljuča ob to-likem požiranju smrada in dima?

Nikdo ne vpoštevata te muke. Potem pa naj še kdo reče, da se ne godi bolje alban-skim roparjem, ki jim skrbna doljila deli milosti z radodarno roko. Doma pa ne vidi svoje dolžnosti.

Človek se stara, družina raste, draginja vedno večja. Kako naj izhajaš z mizerno plačo, ko ti še od te odtegujejo?! Na vse zadnje pa se nam še utegne zgoditi, da smo prestari in da bomo morali v skladišče. No, pa še bi molčali, ako bi ne bilo spre-vodniških mest. Samo v Trstu je okoli sto nezasedenih!! Zato nas boli tem bolj in ogorča proti gospodi na direktiji. Upravljajo se z našimi koristmi in našim življenjem.

Obratoma se ponovno do državnih po-slancev, naj sedaj, ko zbornica še zbora-je, povzdignejo svoj glas v našo obrambo. In vprašajo naj gospodo na Dunaju, mari ho-čejo rez, da postanemo to, kar se nam je že očitalo od strani nemških nadutežev po-vodom afere Wieser, češ, da smo — anar-

histi, ker se zavedamo svojih pravic in jih hočemo uveljaviti. Svaka sila do vremen! Prizadei.

Kje so ostali Slovenci? V pravaških „Riečkih Novinah“ čitamo v nekem članku: „Jugoslavija vključuje u sebi tri narodna imena i s njima zajedno tri narodna individualiteta: hrvatski, srpski i bugarski“. Mi bi spoštovali „Riečke Novine“ vprašali, kaj misli o Slovencih? Ali jih ne prišteva h Jugoslaviji, ali jim ne priznava posebnega imena in posebne narodne individualnosti?!

Kmetijska predavanja. Tržaška kmetijska družba priredi v nedeljo, dne 9. t. m., poučna predavanja o raznih panogah kmetijstva in sicer:

v Trebčah ob 10 predpoldne v prostorih „Gospodarskega konsumnega društva“;

v Gropadi ob 3:30 popoldne v prostorih g. Frana Milkoviča, gostilničarja.

Izgubila se je v nedeljo zvečer pri predstavi „Otello“ vijoličasta šerpa. Pošteni najditelj naj jo odda v našem upravnistvu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca septembra 1913. sledeči promet:

Dohodki.

A) redni dohodki:

- 1) Prispevki iz nabi-ralnikov 574 K 93
- 2) Prispevki podružnic
- Kranjsko . 797 K 79
- Štajersko . 268 K 20
- Koroško . — K —
- Primorsko 752 K 94
- Nižje Avstr. — K —

Skupaj 1.818 K 93

3. Razni prispevki 4.754 K 33

skupaj . . . 7.148 K 19

b) izredni dohodki:

Prispevki za obrambni sklad 431 K 71

skupaj . . . 7.579 K 90

Izdatki.

A) redni izdatki:

1) plače, remun. učit. 21.244 K 52

osobju, razni računi itd.

B) izredni izdatki:

2) nalož. na glavnico, 431 K 71

oz. obrambni sklad skupaj . . . 21.676 K 23

to je primanjkljaja . . . 14.096 K 33

Opomba. Pri obrambnem skladu

naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

Ruski kružok opozarja na češki tečaj, ki se odpravi te dni, če se namreč pri-

glasi dovoljao številu članov. Vsi oni, ki se

žele udeleževati tečaja, naj se zgledajo v če-

trtek ob 7 zvečer na Arquedotto 20. II. —

Za italijanski tečaj vlada veliko zani-

manje. Kdor se želi priglasiti, naj se do

petka zvečer vpiše na vpisovalno polo-

pri vratarici Nar. doma ali v Citalnici. Me-

sečna članarina 4 K.

Tržaška mala kronika.

Trst, 4. novembra.

Iz policijskega poročila. Simon Graber, star 19 let Dunajčan, trgovski uslužbenec, stanujoč neke na Miramarski cesti, je bil aretiran na trgu Ponterosso, ker je neki gospe ukradel denarnico, v kateri se je nahajalo par kron.

— Franciška Turković, stanujoča v ul. Aliferi št. 12, je ovadila policijo, da sta jo Aldo in Marija Schaffer, ki sta stanovala pri njej, okradla in potem izginila. Odnesla sta precej perila.

Na sleda tatovom. Na Trsteniku ima graf Aleksander Economo vilo, v kateri pa je tekem letošnjega poletja stanoval neki Stelio Negroponte. V noči od 7. na 8. oktobra pa so, kakor smo poročali tedaj, vlomili v vilo tatovi in odnesli razno obleko in perilo ter večjo množico patron, vredno vse skupaj nad 500 K. Policija je poizvedovala na vse strani in je končno dognala, da je v kavnari „Al volti di Rojano“ neki neznanec shranil omet, v katerem so se nahajale škarje in več patron za revolver. Obenem pa je tudi naročil, če pride kako pismo zanj, naj ga mu pošljejo v Gorico. Dognalo se je tudi, da je imel ta neznanec tudi ljubimko v Motta di Livenza.

Dne 22. in 31. oktobra pa so se dogodile zopet tatvine v nabrežinski okolici in nabrežinsko orožništvo je kot dozdavnega tatu aretiralo nekega Alojzija Šviligoja in ga odvedlo v sodni zapor v Komnu, kjer se je

pa dognalo, da je aretiranec 24letni Alojz Mužik, odnekod iz toliminskega okraja, zelo znan zlikovec.

Zgoraj omenjene stvari, ki jih je oni neznanec shranil v imenovani rojanski kavnari, je Negroponte izpoznal za svoje. Bile so ukradene v Economovi vili. Končno pa se je tudi izkazalo, da je bil tat Mužik, kajti izpoznali so v njem tistega, ki je one stvari shranil v kavnari.

V zastavljalnici okradena. Prošlo soboto je v mestno zastavljalnico prinesla 13letna Valerija Markovičeva, stanujoča v ul. Foscolo št. 26 zastavit neke stvari, ki jih je imela zavite v dveh ometih. Poklical pa jo je neki zastavljalnični uradnik in jo prosil, da bi mu šla kupiti kruha. Deklica je storila to in svoja omota prepustila začasno neki starejši ženski. Ko pa je prišla nazaj, ni bilo niti ženske niti ometov. Deklica je naznanila stvar stražniku, ki je bil v službi v zastavljalnici, toda ženske ni bilo več mogoče najti. Danes dopoldne pa je bila aretirana kot osumljena te tatvine neka Ana Kovačičeva, stara 50 let in stanujoča neke v ul. sv. Nikolaja.

Nesrečen padec. Danes zjutraj je v svojem skladišču oglja na Belvederju št. 15, kjer ima naloženo oglje v vrečah vse do stropa, lastnik skladišča, Krištof Maragutti, hotel še nekaj vreč oglja spraviti tja gor pod strop. Ponesreči pa je izgubil ravnotežje, ko je stal na lestvici in je padel iz višine petih metrov na kamezita tla. Poškodoval se je tako težko, da so ga morali z vozom rešiti postaje prepeljati v bolnišnico.

Izgnanci — renjiko! Te dni so bili po tržaški policiji sledeči renjiko! odgnani čez mejo:

— Marlo Toffoli, star 19 let, rojen v Trstu, pristojen v San Quirino na Beneškem, brez posla in po poklicu — potepuh.

— Franc Manzeiti, star 30 let, rojen v Trstu, pristojen v Montegranaro, trgovski uslužbenec, ki je stanoval v ul. Caserma št. 5 in bil pred tržaškim sodiščem obsojen v desetmesečno ječo zaradi tatvine.

— Concetta Oretta, stara 26 let, iz Neapolja, prostitutka, stanujoča v ul. Fornelli št. 4. Ljubimka znanega mednarodnega žepnega tatu Amadeja Cellinija.

— Nikolaj Molari, star 26 let, iz Monte Leone, natak, stanujoč v ul. Ponzanino št. 1, ker je bil obsojen zaradi soudeležbe pri tatvini in drugih pregreških.

— Alojz Deau, rodom iz Podgore, pristojen pa v Rivoltu pri Vidmu, star 30 let, dninar, obsojen zaradi golufije in težke telesne poškodbe.

— Gerard Santo Marla, star 41 let, Benečan, stanujoč v ul. Sette Fontane št. 245, večkrat že kaznovan in v Italiji pod posebnim policijskim nadzorstvom, poulični godec. Živi je v divjem zakonu z neko Taboga, sestro znanega zlikovca Ahila Taboga, ki je tudi izgnan iz Trsta, prijatelj nevarnega tatu Stampetta, ki ga išče policija.

— Vit Matej De Girolamo, star 22 let, iz Conversana pri Barju, dninar, stanujoč v ul. Ferrera št. 7, je bil obsojen v Italiji na več let ječe zaradi raznih zločinov in je bil v Italiji pod posebnim policijskim nadzorstvom.

— Ivan Longo, star 35 let, iz Piave di Locio pri Padovi, hlevar, stanujoč v ul. Istuto 35, obsojen v Trstu zaradi žaljenja straže in hudobne poškodbe tuje lastnine.

— Alojz Sero, star 24 let, iz Palizzija v Kalabriji, dninar, stanujoč v ul. Ponzanino št. 5, obsojen v Trstu zaradi tatvine in ovaden zaradi javnega nasilja potom izsiljevanja.

Opozarjano, na današnjo prilogo o ravnokar izišlem „Laško-slovenskem slovarju“, katerega je sestavil dr. Josip Valljavec in se dobi v vseh knjigarnah.

Slovar se dobi do konca novembra še po znižani subskripcijski ceni, ki znaša samo K 3 80. V najkrajšem času izide tudi „Slovensko-laška slovarica“ ki bo prirejena s posebnim ozrom na samouka. Tudi „Slovensko-italijanski slovar“ izide v doglednem času.

— ZDRAVNIK —
Dr. D. KARAMAN
specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)
ordnuje na svojem stanovanju v Trstu,
Corso št. 12
od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 177/IV.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu

časti se obvestiti p. t. klijentelo,

da se lastni uradi nahajajo

ul. Caserma 11 vogal ul. Valdirivo

Najnovejša
kravate
srajce, ovratniki itd.
BOHINEC & Co
TRST
ul. Ponterosso
št. 8.

Dr. Korsano

Specijalist za sifilične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ul. San Lazzaro št. 17, I.

(Palazzo Diana)

Za cerkvijo Sv. Antona novega.

Sprejema od 12. do 1. in od 6 do 7 pop.

Ženske od 5 do 6 popoldne

Prva sloven. mirodilnica v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori št. 18, v bližini gostilne NDO.

Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predme-

toev iz gumija, sveč, mila, parfum., min. vod itd.

Dr. PEČNIK

(Dr. PETSCHNIGG)

TRST, VIA S. CATERINA STEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni.

8—9 in 2—3 in Specijalist za kožne in

vošne (spolne) bolezni: 11 1/2—1 in 7—7 1/2.

PARNA pralnica, čistilnica na suho ALBIN BOEGAN
barvarnica
ulica Farneto šte. 9, Trst.

Ženske, moške in otroške obleke, toalete, uniforme, prevleka pohištva, preproge, kožuho-vina, perje, rokavice itd. itd. se barvajo in čistijo na suh način najnatančneje in naj-skrbneje po najnižjih cenah v centrali ul. Farneto šte. 9 in tržaških podružnicah ulica dell'Istria št. 12 in ulica Belvedere št. 49 ter v podružnici v Gorici, ulica del Teatro št. 14.

Tržaška posojilnica in hranilnica

Poštno hranilnični račun 18.004.

Posojila daje

- na vknjižbo,
- na menice,
- na zastave in
- na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/4 %

Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru.

Rentni davek plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.

Oddaja domače nabiralnike (hranilne pušice).

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.
Tret, piazza Caserma šte. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah).

Telefon šte. 952.

Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vlonu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.

Stanje vlog nad 10 milijonov.

URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne

Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.

Trgovci, peki! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjaki, naročite pri domači tovarni, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. — Priporočam J. J. SUBAN, Trst, G. Vasari 28.

— N. kardij Occhialini, star 18 let, iz Fano, mornar, obsojen že zaradi tatvine.
— Michael Arcieri, star 31 let, iz Santi Elia pri Caserti, mizar, stanujoč v ul. F. D. Guerezzii št. 2, se je nahajal v Trstu pod rupačim imenom Marlija Scarparelli, Kaznovan zaradi tatvine.
— Kornellja Vettor, stara 20 let, iz Dardago pri Vidmu, služkinja, obsojena zaradi tatvine v petmesečno ječo.
— Fran Santin, iz Pordenona, star 23 let, dninar, obsojen v Trstu zaradi tatvine.

Slovensko gledališče v Trstu.

V nedeljo ob 3.30 popoldne se uprizori kot otroška predstava znana in prekrasna bajka

PEPELKA,

pri kateri sodeluje vojaška godba in celo dramatično osebje Slov. gledališča. Ta igra je ena izmed najprimernejših za mladino in otroke. Glavno ulogo Pepelke igra gospica Kavčičeva, princa Krasnoslava gospa Mitrovičeva.

Zvečer ob 8.15 se uprizori prvič v Trstu klasična opera slavnega Karla Marije Weberja **ČAROSTRELEC.**

Ta opera spada med bisere glasbene literature in je redek umotvor, ki se je z velikanskim uspehom pel na vseh velikih gledališčih. Za to oporo se delajo velike priprave. Zlasti je težak prizor, ki se vrši v „volčjem brezdnju“. Opozorjamo že danes na to operno predstavo.

Predstava je izven abonementa.

Vstopnice in sedeži so v razprodaji pri dnevnem gledališki blagajni v „Narodnem domu“ (glavni vhod).

Društvene vesti.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“ v Trstu. Danes ob 9 v gorenjih prostorih restavracije „Balkan“ sestanek. Tovariši, nahajajoči se v Trstu, naj se ga radi važnosti gotovo udeležijo.

Ples šentjakobske mladine. Odbor, izvoljen na sestanku dne 31. m. m., ima v četrtek, 6. t. m., ob 9 zvečer prvo sejo (Delavsko konsumno društvo). Na to sejo je vabljeni tudi ostala mladina, ki se zanima za to prireditev.

Vrdelski Sokol. V petek, dne 8. t. m. redna odborna seja. — Starosta.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi, kakor že javljeno, svojo veselico v nedeljo dne 9. t. m. v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu z jako oštrnim sporedom.

Opozorjamo pevke in pevce, da bo v petek in v soboto glavna skušnja točno ob 8 zvečer.

Članom „Delavskega podpornega društva“ se naznanja, da se bo maša zadušnica za pokojne člane darovala v nedeljo, dne 9. t. m., ob 9 zjutraj, v cerkvi sv. Antona novega.

Podružnica CMD v Bazovici priredi svojo jezensko veselico v nedeljo dne 9. t. m. ob 8 zvečer v prostorih „Gospodarskega društva“ z jako zanimivim sporedom in sicer: dve burki, petje, tamburanje, srečolov, razprodaja cvetic in za mladino najvažnejše — ples.

Ker je čisti dobiček namenjen naši prekoristni Družbi, pričakuje odbor prav obile udeležbe.

Nar. delavska organizacija.

Seja odbornikov in zaupnikov pri Sv. Jakobu. Z ozirom na sklep sobotnega sestanka sklicujemo za danes, v sredo ob 8 zvečer širšo sejo vseh odbornikov in zaupnikov podružnice NDO pri Sv. Jakobu in vseh v njej vtečenih skupin v prostorih „Delavskega konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu. Dnevni red je tako važen, da je nujno potrebno, da se tovariši odborniki in zaupniki udeležijo seje v čim častnejšem številu.

Zveza jugoslovanskih pekarskih pomočnikov. Jutri, v četrtek, ob 10 dopoldne važen sestanek v društvenem prostoru, ul. sv. Frančiška št. 2. Člani so naprošeni, da se ga zanesljivo udeležijo.

Godbeni odsek NDO sklicuje za petek zvečer važen sestanek v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu.

Odbornike deželnega odbora opozorjamo, da se bo vršila odborna seja oddelja ob četrtkih. Prihodnja bo jutri. Dnevni red važen.

DAROV.

— Za Ciril-Metovo podružnico v Rojanu: V počestitev spomina pok. g. dvornega svetnika Ternovca K 2420; v spomin na pok. gospo Franjo Treven K 11; nabiralnik v rojanskem Konsumnem društvu K 27; ob vpisovanju v rojanski otroški vrtec so darovali gg. Košir 1 K, Pederle K 2, Čebulc K 2, Čebulc K 2; nadalje so darovali za obed našim malčkom v vrtcu gg.

Mikrosi. Premru K 2, Bremic Anton K 2; Vsem tlagim darovalcem presrčna hvala!

Vesti iz Istre.

Lovsko in strelsko društvo za Istro bode imelo skupen lov na rezerviranem lovišču v četrtek 13. novembra t. l. Zbirališče pri „Miših“ ob 8 zjutraj. Konec lova ravnotam. Potem se bo ob 7 zvečer vršil izreden občni zbor v prostorih mlina in gostilne g. Josipa Valentića. Glavna točka dnevnega reda je „Sklepanje o razdelitvi rezerviranega lovišča“. Lova se sme udeležiti vsak član, ki je izvršil napram društvu vse svoje obveznosti. Pri so dovoljeni. Odbor najme deset poganjačev; drugih ni treba. Načelniki odsekov naj obvestijo o tem vse svoje člane. Po možnosti naj se udeležijo lova valovski čuvaji. Kdor se ne bo držal reda, bo izključen.

V slučaju velikega dežja se bo vršil lov in občni zbor še-le v nedeljo 16. istega meseca.

Mali oglasi

Iščem dečka starega od 12 do 14 let, ki bi raznašal okolo. K. Cvenkel Corso 28. 2577

Lepa prosta soba s dvema posteljama se odda s hrano ali brez iste. — Ulica Belvedere št. 47, vrata 11. 2578

Mlekarna se prodaja takoj po zmerni ceni radi odpotovanja. Ul. Farneto št. 33. 2579

Spalne sobe moderne, solidne, lepe; ličvalni stroji zajamčeni, najhitrejši, zadnjega sistema; ogledala se prodajajo po jako zmernih cenah samo nekaj dni. Od 8—1 in od 2—5. Ulica Salice 2 (Piazza Barriera). 2576

Ženitna ponudba. — Državni uradnik z letno plačo K 4000 udovec z otroci, se želi takoj poročiti z gospodično ali ušlo od 28 do 38 let s premoženjem od 1000 do 2000 kron. Ponudbe pod „Jesen 1913“ glavna pošta Gorice. 2589

Buffet Dekleva ulica Molin piccolo št. 9. — V sled nepričakovanih zaprem za nekoliko dni svoj lokal. Zopetno otvoritev naznanim svojim p. n. gostom pravočasno. 2591

Plesna šola danes zvečer : od 8.30 do 10.30 se vrši v dvorani „Konsumnega društva“ pri sv. Jakobu. 2492

Priporočila se šivilja za vsakovrstna dela zunaj in na domu. — Ulica Farneto 46, pritličje. 2580

Postrežnica dve uri dopoldne, dve uri popoldne, se išče. Ulica Ruggero Manna št. 11, vrata št. 8. 2581

Mlekarno ceno prodam. — Poskušaja 8 dni. Prodajalna Via dell'Industria (vokal Amerigo Vespucci). 2586

Trgovino jestvin prodam; deloma na obroke. Mali stroški. Ulica Amerigo Vespucci 8, vrata. 2585

Vajenca s plačo išče manufakturna trgovina. Ulica della Guardia 26. 2582

Sivalni stroji najfiniši; elegantno pohištvo, mizica, 4 predali pripravljeni za šivanje, vezenje in krpanje, z vsemi aparatami (jamstvo za 3 leta) se prodajo po kron 160 —. Ulica S. Caterina 7, dvorišče. 2584

Sivalni stroji — najnovejši, kupljeni na dražbi, izredna prilika, se prodajo po kron 64 — (triletno jamstvo). Pripravljeni tudi za preprodajalce. — Ulica S. Caterina št. 7, dvorišče. 2583

Ivan Germek (nasl. Ribarić) priporoča za logo vsakovrstnega oglja drv in petroleja po nizki ceni. Pošilja tudi na dom. Trst, Via Squero nuovo 15, Telefon 2273. 2403

MLade prešice, 9 samcev, 7 tednov stare, pri čem prodajati s 1. novembrom. Fran Gec, Kopriva št. 58. 2548

Iščemo inteligentnega dečka z lepo pisavo iz poštene obitelji za pisarniškega strežnika. Plača po degozorn. — „Prva češka“ ulica Geppa 15, II. nadst. 2533

„PIKA“ ima Vodiško Johanco in obilo drugega gradiva. 2536

Mebiovana soba se odda brez hrane v ulici Commerciale št. 11, III. nadstropje. 2367

Proda se suknja v dobrem stanu za K 22. Vpršati od 6—7 ure v ulici San Francesco 4. — Luzzatto. 2572

Meblirana soba z dvema posteljama in z uporabo kuhinje se odda takoj. Ulica Commerciale 9, pritličje. 2577

Proda se hiša s 7 prostori, hlevom, vodnjakom in 338 klastrov zemlje. Naslov pove Anton Meula, Sv. Ivan - Vrdela, Timignano št. 1634. 2538

Iščem takoi 200 litrov pasteuriziranega mleka. Pogodba za eno leto. Ponudbe z navedeno ceno pod „MOLKEREI“ Poštini urad 5, Trst. 2574

Lozer Ivan, klepar priporoča cenj. občinstvu svojo delavnico s prodajo vsakovrstnih kleparskih izdelkov. Izvršuje vsako naročilo in popravilo v delavnici ali izven po zmernih cenah. Ulica Sette Fontane št. 34. — Svoji k svojim! 2440

Priporočljive tvrdke.

Pohištvo in tapetarije po že znanih cenah, katere se ne dobi drugje. Spalne sobe iz vsakovrstnega lesa, rezane od 380 kron naprej. Jedilne sobe od 440 kron naprej. Nova zloga S. ERON, ul. Squero nuovo 7, I. nadst. na strani poštno palače. Po dogovoru olajšanje plačevanja. 1468

Najboljša in najlepša lasuljarska dela se izvršujejo v frizerskem salonu And. ROJIC-a v Trstu, Acquedotto 20. Izpadli lasje se kupujejo in izdelujejo se vsakovrstna dela. Dobra in točna postrežba. Ogledajte si izložbo, da se prepričate. 1851

Fotografa Antona Jerčiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospodarska ulica 7. 4444

Medena obešala za zavese, Kr 350 —. Potrebščine zmasirane in iz aluminija, leseni predmeti in železine za domačo uporabo, po cenah, da se ni bati konkurence. — Obrnite se samo do Umberto Cesca, ulica Caserma št. 14. 1682

Rudolf Bonnes Trst, ulica San Zonona št. 17. priporoča cenjenemu občinstvu svojo **TAPE-TARSKO DELAVNICO.** Izvršuje vsakovrstna fina in navadna dela, ki spadajo v to stroko. Delo solidno. Cene zmerno. 1803

Knjigoveznica ANTON REPENŠEK je edina slovenska knjigoveznica v Trstu, ulica Cecilia št. 9. — Izdeluje vam knjigoveška preprosta in fina dela točno in po konkurenčnih cenah. 1760

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cernica Trst, ulica Olmo št. 14. 1865

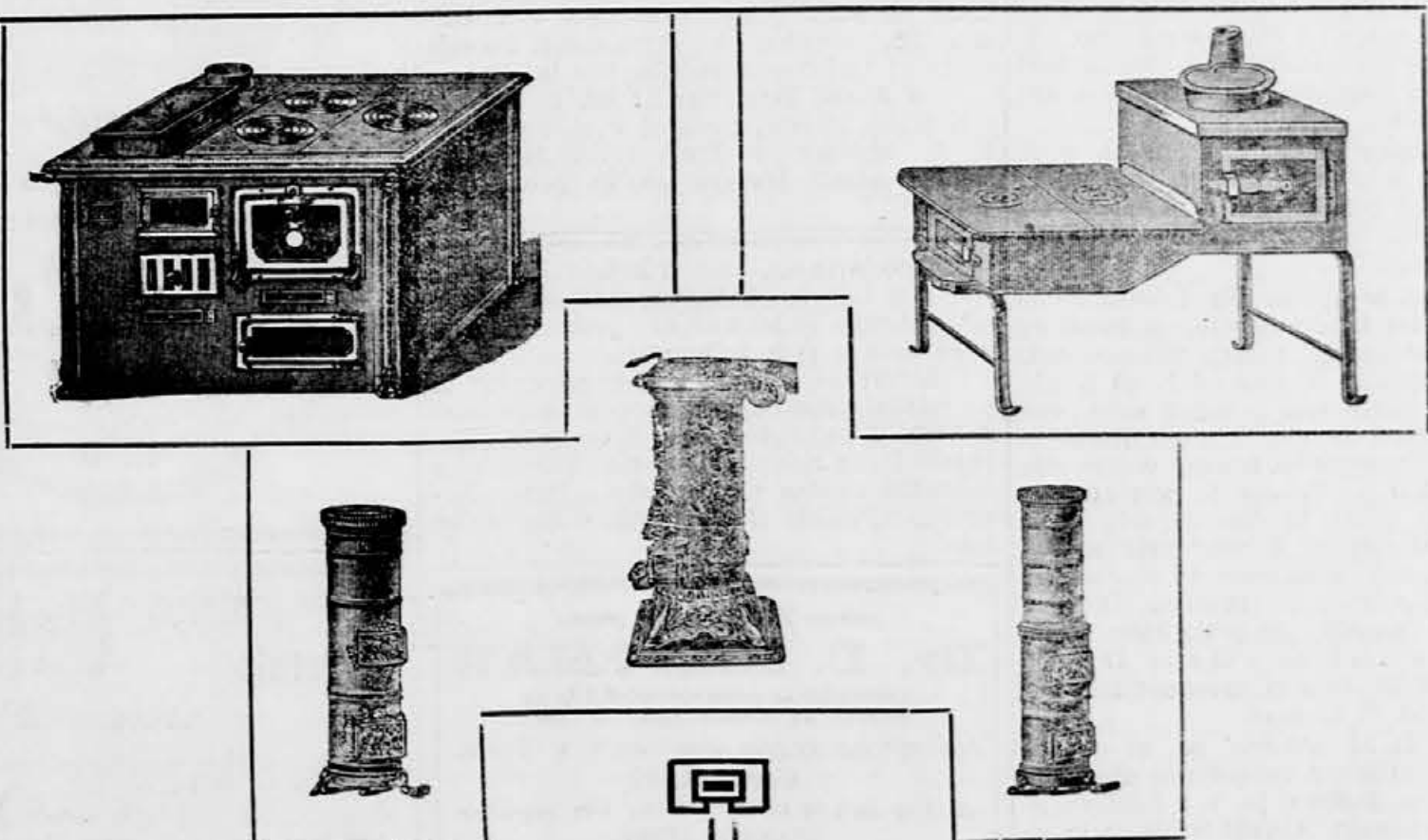
Slovensko delavsko in obrtniško, konsumno in gospodar. društvo „JADRAN“ pri Sv. Jakobu v Trstu, ulica Industria

razpisuje službo

krčmarja

Nastop takoj. Pismene ponudbe je poslati na JOSIP BABIČ, ulica dell'Istria 64 — Trst.

VELIKA ZALOGA ŽELEZNINE in KOVIN Trst, ul. G. Carducci 26

Štedilniki
(Sparherd) vseh oblik in velikosti

Peči iz litega železa in iz blehovine v veliki izbi

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement. Zelo ugodno. Izborna kuhinja in Budjeviško pivo (brez glavobola). Zmerno ceno.

RESTAVRACIJA - HOTEL BALKAN (Piazza della Caserma:)